

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.688/2011/8. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. D. I. ügyvéd ügyintézése mellett a D. és A. Ügyvédi Iroda (címe) pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. B. K. jogtanácsos (Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága, címe) által képviselt Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal (címe) alperessel szemben közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 5.P.21.371/2011/6. számú ítélete ellen az alperes részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperes pártfogó ügyvédjének a díját az alperes köteles viselni.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes a..... Regionális Munkaügyi Központ 123719-1/2009-0901 számú határozata alapján 2009. február hó és 2009. november hó 22. napjai között, majd 2009. november hó 24. napjától álláskeresői segélyben részesült. 2009. október hónapban a felperes az alperes jogelődjéhez, ... Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatósághoz kérelmet nyújtott be rokkantsági nyugdíj megállapítása iránt, amely a 2009. november hó 5. napján kelt 6-14036/2009/0006 számú határozattal elutasításra került, mert a felperes egészségkárosodása nem érte el a jogszabályban meghatározott legalább 50 %-os mértéket. A határozat szerint az egészségkárosodás mértéke a 40 %-ot elérte, ezért a megszerzett szolgálati időre is figyelemmel rendszeres szociális járadékra való jogosultságot szerezhet; a felperes ezért 2009. november hó 16. napján rendszeres szociális járadék megállapítása iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet az alperes jogelődje 2009. november hó 25. napján a 6-16135/2009/0004 számú határozatában elutasított, mert az egészségkárosodás a kereső tevékenység folytatása alatt következett be, de a

járadék iránti igény e kereső tevékenység megszűnését követő 24 hónapon túl került benyújtásra.

A felperes 2009. december hó 14. napján fellebbezést terjesztett elő. 2010. január hó 14. napján **D.J.**, az alperes jogelődjének alkalmazottja telefonon felhívta a felperest azzal, hogy még a 2009. évre átmeneti járadékra lehetett volna jogosult a két év karkedvezményére tekintettel. Még aznap a felperes megjelent az alperes jogelődjének ügyfélszolgálatán, ahol tájékoztatták, hogy a karkedvezményre jogosító szolgálati idejére tekintettel átmeneti járadékra lehet jogosult, ezért a 2009. november hó 16. napján érkezett igényét átmeneti járadékként kérte elbírálni és a fellebbezését visszavonta, amire tekintettel a másodfokú eljárás megszüntetésre került. Arról is nyilatkozott, hogy jelenleg álláskereső járadékot kap, melyet addig nem kíván megszüntetni, ameddig az átmeneti járadék jogosultságáról nem értesítik.

2010. január hó 21. napján az ügyfélszolgálaton való sikertelen tájékozódást követően a felperes elektronikus levelet küldött **G. S.** osztályvezető részére. Abban az érdemi döntésről érdeklődött, mert a Munkaügyi Központ felé 2010. január hó 28. napjáig kell jeleznie, hogy fog-e ellátásban részesülni, mivel a munkanélküli járadékot ennek függvényében fel kell mondania, amelyre mindeddig azért nem került sor, hogy ne maradjon ellátás nélkül. Az alperes jogelődjének 2010. január hó 27. napján meghozott 6-16135/2009/0017 számú határozatában a felperes kérelmét elutasították, mert ő egyidejűleg rendszeres pénzellátásban, álláskeresői segélyben részesült.

2010. január hó 28. napján a felperes az ügyfélszolgálaton arról kapott tájékoztatást, hogy az átmeneti járadék 2009. november hó 16. napjától történő folyósítása esetén annak összege 31 355 Ft lett volna, amely tájékoztatás alapján a felperes 2010. január hó 29. napján az Regionális Munkaügyi Központtól kérte az álláskeresői segély megszüntetését, amelyre sor is került, valamint még aznap újabb átmeneti járadék megállapítása iránti kérelmet terjesztett elő. 2010. február hó 24. napján az alperes jogelődje a felperes kérelmére hivatalosan igazolta, hogy az ellátás megállapítására 2009. december hó 31. napjától lehet jogosult, amennyiben munkanélküli ellátásban nem részesül és az öregségi nyugdíjkorhatárt 2016. május hó 1. napján éri el; a rendszeres szociális járadék várható összege havi 13 500 Ft. Egyúttal az időközi jogszabályváltozásra tekintettel arra kérték a felperest, az álláskeresői segélyt úgy szüntesse meg, hogy már 2009. december hó 31. napjától ne részesüljön az ellátásban. A felperes ennek elintézéséig kérte az átmeneti járadék iránti eljárás felfüggesztését, amelyre 2010. február hó 26. napján sor került. A felperes az ... Regionális Munkaügyi Központnál nem tudta elintézni az álláskeresői segély visszamenőleges megszüntetését.

2010. március hó 4. napján az alperes jogelődje a felperes kérelmére hivatalosan igazolta, hogy az átmeneti járadék várható összege 2009. december hó 31. napjától 31 355 Ft. A felperes 2010. március hó 11. napján szerzett tudomást **G. S.** osztályvezetőtől arról, hogy az átmeneti járadékra nem jogosult, mivel 2009. december hó 31. napján álláskeresői segélyben részesült, ezért azon a napon az ... Regionális Munkaügyi Központtól álláskeresői segély folyósítását kérte, amelyre 2010. március hó 11. és 2010. július hó 2. napja között ismét sor került.

Az eljárás folytatására **G. S.** osztályvezető azt követően adott utasítást, hogy a felperes gyermeke 2010. március hó 16. napján nála megjelent. A 2010. március hó 26. napján kelt 6-01433/2010/0015 számú határozatban a felperes kérelmét elutasították, ugyanis ő átmeneti járadékra azért nem jogosult, mert az öregségi nyugdíjkorhatárt öt éven belül nem éri el. A határozat tartalmazta azt a tájékoztatást, hogy a felperes rendszeres szociális járadékra lehet jogosult. A felperes fellebbezése folytán a Nyugdíjbiztosítási Jogorvoslati Igazgatóság a 2010. április hó 30. napján kelt 55-11023/2010/0016 ügyszámú határozatával az elsőfokú döntést helybenhagyta és a fellebbezést elutasította.

A felperes panaszbeadványára az alperes jogelődjének igazgatója 2010. június hó 4. napján kelt levelében értesítette a felperest: a panasza jogos annyiban, hogy az ügyintéző 2010. január hó 14. napján tévesen adott tájékoztatást arról, miszerint az álláskeresői járadék folyósításának megszűnését követően átmeneti járadékra lehet jogosult; ezért elnézést kért és közölte, hogy az érintettek figyelmét felhívta a pontosabb ügyvitelre. Tájékoztatta őt továbbá arról, hogy egészségkárosodására és a szolgálati idejére tekintettel rendszeres szociális járadékra szerezhet jogosultságot, amely iránti igényét a mellékelten megküldött nyomtatványon terjesztheti elő.

A felperes módosított keresetében 351 705 Ft tőke és annak 2011. április hó 30. napjától járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, azt kizárólag jogalapjában vitatta.

Az elsőfokú bíróság a 6. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 351 705 Ft tőkét és ez után 2011. április hó 30. napjától járó késedelmi kamatát. Megállapította, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíját az alperes köteles viselni.

Határozatának indokolása szerint a közigazgatási jogkörben okozott károk megtérítésére irányuló perekben jogképeséssel nem az alperes Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága, mint szervezeti egység, hanem az alperes rendelkezett a Ptk. 30. §-ának (1) bekezdése alapján.

A bírói gyakorlat a közigazgatási szerv felelősségét a mérlegelésen alapuló döntésekben rejlő tévedés, eltérő álláspont lehetősége miatt csak korlátozottan ismeri el. Általában nem lehet kártérítési felelősség alapja a jogszabály által megengedett mérlegelés eredményeként meghozott határozat a felróható és kirívóan okszerűtlen mérlegelés esetét kivéve (KGD 1992/213.). A felelősséget nem alapozza meg önmagában az, hogy a közigazgatási perben a bíróság jogszabálysértőnek ítélte meg a közigazgatási szerv határozatát (BDT 2007/1709.). A jogszabálysértés csak akkor alapozza meg a közigazgatási szerv kártérítési felelősségét, ha az kirívóan súlyos és a kárral okozati összefüggésben álló volt (BDT 2004/1028.).

Amennyiben 2009. december hónapban a felperes az átmeneti járadék megállapítása iránti kérelmét benyújtja, és még abban az évben a részére folyósított álláskeresői segély megszüntetésre kerül, úgy átmeneti járadékra lett volna jogosult 2010. január hó 1. és

2011. április hó 30. napjai között 471 075 Ft összegben. Ezzel szemben a felperes 119 370 Ft álláskeresői segélyben részesült (a 131 900 Ft segély csökkentve a nyugdíjjárulék 12 530 Ft összegével), azaz a felperes bruttó keresetvesztése 351 705 Ft volt.

A felperes valamennyi, az alperes jogelődjétől kapott tájékoztatásnak haladéktalanul eleget tett, ezért ha 2009. december hó 14. napját követően, de még 2009. évben olyan tájékoztatást kap, hogy átmeneti járadékra lehet jogosult, aminek feltétele az álláskeresői segély 2009. évben történő megszüntetése, úgy a felperes az álláskeresői segély folyósításának legkésőbb 2009. december hó 31. napjával történő megszüntetését el tudta volna intézni.

Az igényérvényesítési vagy jogorvoslati lehetőségre való kitanítás soha nem jelenthet érdemi állásfoglalást az igény alaposságát illetően, továbbá a közigazgatási szerv által adott és téves tájékoztatással okozott kár esetén akkor van lehetőség a kárfelelősség megállapítására, ha a közigazgatási szerv részéről adott tájékoztatás következtében meghiúsul valamely igény érvényesítése. A tájékoztatás mellérendelt jogviszonyt feltételez, ám a közigazgatási szerv és az ügyfél lehetőségei a jogszabályi és jogalkalmazási ismeretek vonatkozásában korántsem azonosak, amely különbséget a jogalkotó is értékelt. Az ügyfelek - különösen a természetes személyek - általában jogi képviselő nélkül vesznek részt a közigazgatási eljárásban, ami eleve hátrányos helyzetbe hozza őket, hiszen a közigazgatási anyagi és eljárásjog bonyolult és szerteágazó, ezért tőlük nem várható el annak ismerete. A bírói gyakorlat szerint emiatt a közigazgatási jogban csak erős meggyőződésekkel alkalmazható annak az elve, hogy a jogszabály ismeretének hiánya senkit nem mentesít a jogellenes magatartás következményei alól. A Ket. a közigazgatósági hatóság köteletségévé teszi az ügyfél tájékoztatását a jogairól, valamint a kötelezettsége teljesítésének elmulasztása esetén beálló vagy alkalmazható jogkövetkezményekről. Ez az anyagi jogszabályok tartalmára is kiterjedő kitanítási kötelezettség az eljárás egész tartama alatt és nem csupán írásbeli formában áll fenn.

Az alperes jogelődjét már a rendszeres szociális járadék megállapítása iránt előterjesztett kérelmét elutasító 2009. november hó 25. napján meghozott határozat indokolásában elvárhatóan terhelte a tájékoztatási kötelezettség az átmeneti járadék folyósításának a felperesre egyediesített feltételeiről, mert ekkorra már minden releváns körülmény ismert volt. A megfelelő képzettséggel és ismeretekkel nem rendelkező ügyféltől nem várható el a jogszabályok pontos megjelölésének megfelelő fogalmazás, elsődlegesen a kérelme tartalmából kell kiindulni. A felperes 2009. december hó 14. napján előterjesztett fellebbezésében egyértelműen kérte az alperes jogelődjének tájékoztatását az általa igénybe vehető társadalombiztosítási ellátásról. Emiatt az lett volna elvárható az alperes jogelődjétől, hogy haladéktalanul, de legkésőbb olyan határidőben közölje a felperessel az átmeneti járadékra való jogosultság feltételeit, és ebben a körben azt, hogy más rendszeres pénzellátásban 2009. december hó 31. napjával nem részesülhet, amely tájékoztatás alkalmas lehetett volna a felperes igényei megfelelő érvényesítésének az előmozdítására. A tájékoztatás elmaradása miatt nem volt a felperes abban a helyzetben, hogy az alperes jogelődje által ismert igényeit megfelelően érvényesíteni tudja, ezért az alperes felelőssége az így bekövetkezett kárért fennáll.

A rendszeres szociális járadék iránti jogosultságról az alperes jogelődje a felperest mind a 2010. március hó 26. napján kelt határozatában, mind a 2010. június hó 4. napján kelt levelében tájékoztatta. A Legfelsőbb Bíróság PK 36. számú kollégiumi állásfoglalása értelmében a kárveszélyes helyzetet a károsultnak is kerülnie kell. Ha ezt nem teszi és kár éri, a következményeit maga viseli. Ugyanakkor az elvárhatóság megítélésénél figyelembe kell venni, hogy a károkozótól nagyobb mértékben lehet elvárni a kár bekövetkezése lehetőségének a felismerését, mint a károsulttól a károsodás veszélyének a felismerését. A károsult számolhat azzal a következménnyel, hogy a károkozástól mindenkinek tartózkodnia kell, kivételes esetektől eltekintve tehát nem várható tőle el a szokásokat meghaladó elhárítási készenlét. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az eset összes körülményeire figyelemmel nem volt elvárható a felperestől a kapott tájékoztatások ellentmondásai és a korábbi elutasító határozat miatt a rendszeres szociális járadék iránti kérelem benyújtása, hanem elfogadható, hogy az újabb jogosultság eléréséig a felperes az átmeneti járadék folyósítását kísérelte meg érvényesíteni.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az egyezően előadott vagyoni kár és annak késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte az alperest, akinek az eredeti és a leszállított kereseti kérelem közötti különbszetre vonatkozóan perköltségigénye nem volt, míg a felperes a perköltségigényét csak a leszállított keresetre terjesztette elő. A felperes személyes költségmentességére és az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a le nem rótt kereseti illeték az állam terhén maradt.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak tartalma szerint az ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének az elutasítását (az első fokú ítélet hatályon kívül helyezése helyett helyesen), vagylagosan pedig a marasztalás összegének csökkentését kérte a rendszeres szociális járadék összegével. Álláspontja szerint a közigazgatási szerv részéről adott ajánlás vagy tanács az egyéb feltételek fennállása esetén sem von maga után kártérítési kötelezettséget akkor sem, ha annak elfogadása kárt is okozott. Az alperes Ket. 5. §-ának (2) bekezdése szerinti szükséges tájékoztatást megadta, s az átmeneti járadék megállapításának lehetőségét nem tényként, mindössze lehetőségként közölték a felperessel. Az alperest az általa meghozott határozat indokolásában sem terhelte tájékoztatási kötelezettség a Ket. 72. §-a (1) bekezdésének ef) pontjából következően. Az nem róható a terhére, hogy a felperes az álláskeresési járadék megszüntetése iránt nem tette meg a megfelelő lépéseket.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte lényegében annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és abból az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló jogi következtetésre jutott, aminek az indokait is maradéktalanul osztotta az ítélet tábla, ezért az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján, s a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése szerint annak helyes indokainál fogva hagyta helyben. Tekintettel arra, hogy a fellebbezés az

alperes által az elsőfokú eljárásban előadottakhoz képest újabb érvelést nem tartalmazott, amelyet az elsőfokú bíróság maradéktalanul megválaszolt, az ítélet tábla is csupán visszautal arra anélkül, hogy az ott leírtakat ehelyütt megismételné.

A fellebbezési eljárásban is pernyertes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viseléséről az ítélet tábla a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése szerint rendelkezett, azt a pereszes alperes viseli a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-ának (2) bekezdése értelmében. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a pereszes alperes személyes illetékmentessége okán az állam viseli.

Debrecen, 2012. február hó 23. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó